

PTUJSKI PERUTNINAR

informacije

Številka 6 — oktober 1992

Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije: Uresničevanje zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju.

Prostovoljno zdravstveno zavarovanje

Na Zavodu za zdravstveno zavarovanje so opredelili sistem in organizacijske rešitve za prostovoljno zdravstveno zavarovanje. Imajo zelo raznoliko ponudbo za zavarovance, ki se bodo lahko zavarovali za tveganja razmeroma visokih doplačil, si omogočili nadstandardne storitve in imeli še veliko drugih ugodnosti. Obveznosti doplačil nastopijo namreč že s prihodnjim letom.

Kaj je prostovoljno zdravstveno zavarovanje?

Prostovoljno zdravstveno zavarovanje je v Sloveniji novost. Po dosednji zakonodaji so namreč zavarovanci imeli pravice do vseh zdravstvenih storitev, s tem, da so pri nekaterih bili dolžni plačati participacijo. Po novem so v obveznem zdravstvenem zavarovanju zagotovljene zavarovancem v celoti le nekatere storitve, pri večini drugih pa le v določenem odstotku od njene vrednosti. Za del, ki ni v obveznem zdravstvenem zavarovanju, imajo zavarovanci sedaj možnost prostovoljnega zavarovanja. Če se za takšno zavarovanje ne odločijo, bodo pri uveljavljanju pravic dolžni plačati v zdravstvenem zavodu ali zasebnemu zdravstvenemu delavcu razliko med vrednostjo storitve, ki šteje v obvezno zdravstveno zavarovanje, in njeno polno vrednostjo. S ponudbo lahko nastopajo tudi druge zavarovalnice.

Za kaj se je možno zavarovati?

Pri Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije se bo možno zavarovati na primer za:

1. razlike v ceni vrednosti vseh zdravstvenih storitev iz obveznega zavarovanja in polno ceno;
2. razliko do polne cene storitev pri zdravljenju bolezni in poškodb izven dela;
3. plačilo do polne cene pri najzahtevnejših posegih v diagnostiki in zdravljenju bolezni;
4. pokrivanje večjih stroškov zdravljenja zaradi uveljavljanja pravic v večjem obsegu, z boljšimi materiali ali pod ugodnejšimi pogoji;

Primer: Povprečni dan bivanja v bolnišnici stane okrog 1.600,00 SIT. Če zavarovanec zahteva, da biva v enoposteljni sobi, ki je opremljena tudi s televizijo in telefonom, ali skupaj z zakoncem, ali želi dodatno postrežbo oziroma druge ugodnosti, mu na podlagi prostovoljnega zavarovanja Zavod pokrije tudi te stroške.

5. pravice, ki niso v obveznem zavarovanju, npr. za nemedicinsko nego zdravljenja na domu ali za preventivno zdraviliško zdravljenje, ki ni v obveznem zavarovanju;

6. enake pravice, kot so v obveznem zavarovanju in sicer za osebe, ki ne izpolnjujejo pogojev za obvezno zavarovanje. To bi bili na primer upokojeanci iz držav, s katerimi Republika Slovenija nima sklenjenih pogodb o socialni varnosti, pa živijo v Sloveniji (Amerika, Avstralija, Kanada itd.), drugi tujci, ki nimajo urejenega zavarovanja, mornarji na tujih ladjah itd.

Ponudba Zavoda vsebuje več različnih paketov, ki si jih bodo zavarovanci sami izbrali za različne obsege zavarovanja.

Komu in za katere storitve se ni potrebno dodatno zdravstveno zavarovati?

V okviru obveznega zavarovanja je zavarovancem v celoti zagotovljeno:

- zdravljenje poškodb na delu in poklicnih bolezni,
- preprečevanje, odkrivanje, zdravljenje raka, sladkorne bolezni, multiple skleroze, živčno-mišičnih bolezni, tetraplegije, paraplegije, dušev-

nih bolezni, psoriaze, nalezljivih bolezni, hemofilije in cerebralne paralize;

- sistematični in preventivni pregledi,
- zdravljenje in rehabilitacija otrok, učencev in študentov,
- zdravstveno varstvo žensk v zvezi z načrtovanjem družine, nosečnostjo in porodom,
- nujna medicinska pomoč in zdravljenje na domu in tudi v socialnih zavodih,
- prav tako se ni treba prostovoljno zavarovati vojaškim in civilnim invalidom vojne.

Kdo se lahko zavaruje?

Prostovoljno zdravstveno zavarovanje bo vzpostavljeno na podlagi sklenjene zavarovalne pogodbe, ki jo sklene zavarovana oseba sama za sebe, lahko pa tudi pravne in druge fizične osebe za svoje delavce, družinske člane. Poudariti velja, da lahko prevzamejo obveznosti iz prostovoljnega zavarovanja delodajalec, društva, sindikati, združenja. Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, Zavod za zaposlovanje in drugi. Možen pa je tudi kombiniran pristop, tako da se za določene pakete ali pravice zavaruje zavarovana oseba sama, za druge pakete pa ga zavaruje njegov delodajalec oziroma druge navedene pravne in fizične osebe.

Pogoji za zavarovanje

Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije ne postavlja nobenih pogojev za sklenitev prostovoljnega zavarovanja za pakete, ki pomenijo zavarovanje za razlike, ki presegajo vrednost obveznega zavarovanja. Le izjamoma lahko Zavod zahteva samo potrdilo o zdravstvenem stanju. Zavarovanje je možno skleniti za neomejeno dobo, pri čemer je najkrajše trajanje zavarovanja eno leto, pri nekaterih pa tri. Pravice za sklenjene police zavarovanci lahko uveljavljajo ves čas trajanja zavarovanja. Le izjemoma pa je kritje zavarovalnine zagotovljeno zavarovanim osebam ob prvi sklenitvi police šele po preteku določene dobe. Seveda pa lahko te pravice koristi zavarovana oseba le, če redno in pravočasno poravna premijo in njene obroke.

Kakšne bodo premije in kdaj se bo mogoče zavarovati?

Višine premij bodo določene za vsak paket posebej. Gibale se bodo v odvisnosti od cen zdravstvenih storitev. Letna premija za paket, na podlagi katerega so pokrite razlike v cenah pri vseh zdravstvenih storitvah, zdravilih in pripomočkih bi znašala največ do 1500 SIT na mesec za osebo. Premijo bo mogoče vplačati takoj ob podpisu police ali obročno. Sklenitelji, ki bodo takoj poravnali celotno premijo, bodo deležni ustreznih popustov. Popusti so predvideni v primerih, ko sklenitej police zavaruje večje število oseb. Za zavarovane osebe, ki ne bodo uveljavljale zahtevkov iz naslova prostovoljnega zavarovanja, so predvideni tudi bonusi za prihodnje obdobje.

Sklenitelji polic bodo lahko uredili zavarovanje pri območnih enotah zavoda oziroma pri njihovih izpostavah, ki so v vseh občinah Slovenije.

Kaj zavarovana oseba pridobi s prostovoljnim zdravstvenim zavarovanjem?

Z zavarovanjem si zavarovana oseba zagotovi kritje za ves čas uveljavljanja pravic brez doplačevanja za razliko, ki presega vrednost obveznega zavarovanja. To razliko namreč zanjo poravnava zdravstvenemu zavodu ali zasebnemu zdravstvenemu delavcu Zavod. Pravice iz prostovoljnega zavarovanja bodo lahko uveljavljali pri vseh zdravstvenih zavodih in zasebnih zdravstvenih delavcih, s katerimi ima Zavod sklenjene pogodbe. Pri uveljavljanju teh pravic ni predviden in potreben poseben administrativen postopek, saj namesto njih vse obveznosti in odnose do zdravstvenih zavodov in izvajalcev storitev uredi Zavod.

Vključitev v prostovoljno zavarovanje pri Zavodu omogoča zavarovancem visoko zdravstveno varnost. Istočasno pa se s tem izognejo plačevanju participacij oziroma doplačil, ki bi jih sicer morali plačevati ob zdravljenju. Slovenija se tako tudi na tem področju približuje razviti Evropi.

Iz Informativnega biltena
Ministrstva za zdravstvo,
družino in socialno varnost

Obvestilo kooperantom

Vodstvo Perutnine se je dogovorilo s podjetjem Petrol, da lahko naši kooperanti nabavljeno kurilno olje za potrebe brojlerske reje plačajo s tremi čeki brezobrestno.

Želimo vas tudi opozoriti, da je zakonodaja zaostрила predpise glede označevanja vozil in drugih pogojev za prevoz vnetljivih tekočin. O podrobnostih se pozanimajte pri Petrolu.

Član upravnega odbora PZP je na seji delavskega sveta Perutnine podal poročilo o problematiki v brojlarski proizvodnji pri kooperantih-zadružnikih z zahtevo, da ga v celoti objavimo. Objavljamo ga v celoti, nelektorirano.

PERUTNINSKA ZADRUGA PTUJ

Poročilo za sejo delavskega sveta dne 2. oktobra 1992

Upravni odbor PZP je na svoji seji dne 30. 9. 1992 sprejel sklep, da se Delavskemu svetu Perutnine Ptuj in potem še objava v internem glasilu, predočijo posamezni pokazatelji in problemi v brojlarski proizvodnji pri kooperantih — zadružnikih.

Uvod k temu je vedno večje nezadovoljstvo pri kooperantih in pisanje v javnih sredstvih obveščanja. Vzroki nezadovoljstva pri zadružnikih so sledeči:

- nedoseganje proizvodnih rezultatov
- roki plačila za opravljeno storitev
- višina stroškovnika
- združevanje amortizacije

I. Pod 1. točko nedoseganje proizvodnih rezultatov je mišljeno nedoseganje primernih tež — kar ima velike posledice naprej v prodaji: Zdravstvena problematika — kar ima za posledico višji pogin kot je v stroškovniku planiran (dejanski znaša 10,33 %, kar je za 4,33 % preveč). Podatek je za čas od 1. 1. 1992 do 31. 7. 1992. Pri posameznih rejah skupno manjko znaša tudi preko 20 %.

Te reje pri obračunu izkažejo minus. Predvsem je tu prekomerna poraba krme, ki v večjih rejah sega tudi čez 10 ton krme, kar pa je na današnji dan 300.000 SIT. To pomeni nič zaslužka kooperantu. Za take reje mora po predhodni preučitvi veterinarske in tehnološke službe obstajati individualno obravnavanje. Tu se naj ugotovi koliko je kriv kooperant in koliko je krivde v piščancu ali v krmi. Na podlagi tega se naj ta reja tudi finančno sanira.

Kooperanti so v času od 1. 1. 1992 do 31. 7. 1992 plačali 1.968.082 kg krme kar znaša v SIT 42.078.560, dobili pa so plačanih 277.663 kg krme, kar je 5.792.950 SIT. Razlika je 36.285.610 SIT.

Vso krmo, ki je pri obračunu prikazana kot preveč porabljena, mora kooperant — zadružnik pri obračunu tudi plačati. V tem primeru ne gre za nobeno odtujevanje kot je bilo razvidno in mogoče prečitati v primeru kooperanta Toplak Simona. Plačilo krme gre v posameznih primerih tako daleč, da je zadružnik ob clotni pričakovani zaslužek, ali pa v najslabšem primeru pade v minus, za kar je že vnaprej obremenjena naslednja vhlavitvev.

II. Roki plačil za storitev so se v letošnjem letu o dogovorjenih 15 dni čakanja premaknili na 39 dni. To je podatek na današnji dan (30. 9. 1992 — op. urednika). V tem času mora zadružnik poravnati vse ostale stroške, ki jih je imel za samo vzrejo. To je elektrika, stelja, voda, itd. Za ta zaostanek plačila se nam ne poračunajo nobene obresti, na drugi strani pa jih moramo plačati za

kupljeno kurilno lje, če račun ni poravnani v roku 15 dni.

III. Za rejo piščancev je narejen stroškovnik iz katerega je razvidno koliko ima zadružnik dejanskih stroškov in koliko nam PP prizna za naše delo. Trenutno znaša naš stroškovnik, ki ga je priznala PP 10,5 SIT/kg, kar pa je za 2,9 SIT/kg manj kot znašajo stroški reje na današnji dan. V primerjavi z ostalimi perutninskimi hišami v Sloveniji se naš predlagani stroškovnik ujema in znaša 13,4 SIT/kg, dejanski pa je za 2 do 3 SIT na kg nižji. Če pri tem upoštevamo še plačilo preveč porabljene krme, je stroškovnik ali dejansko izplačilo le 6,96 SIT/kg. To je v času 1. 1. 1992 do 31. 7. 1992. Zadružnik dobi za svoje delo po kg le 1,43 SIT, vse ostalo so stroški.

IV. Poseben problem predstavlja združevanje amortizacije. PP je skupaj s komisijo za kooperacijske odnose formirala amortizacijski sklad v katerega se del amortizacije — trenutno je to 0,75 SIT/kg, združuje z namenom popravil perutninskih objektov. To je do meseca aprila teklo normalno od takrat napej pa PP še vedno ta denar združuje na poseben račun — teh sredstev je danes 58 milj. To pa je tudi vse, saj od aprila ni mogoče dobiti teh sredstev, ki so dejansko naša last.

Na podlagi vsega tega je PZP sprejela določene sklepe:

1. Da strokovne službe pristopijo k takojšnjemu reševanju proizvodne problematike in da nemudoma ukrepajo.

2. Da storitev zadružnika — poravna, napravi se obračun v 15 dneh!

3. Da z vhlavitvijo 1. 9. 1992 preidemo na realni stroškovnik, da se konverzija krme postavi tako, da pri rejah ne bo ne preveč in ne premalo porabljene krme. Takrat cena krme ne bo imela nobenega vpliva. Ob današnjih pogojih ne pristajamo na ceno krme 30 SIT/kg.

4. Da z obračunom 1. 9. 1992 preneha z združevanjem amortizacije, ali pa, da se amortizacijski denar prenese na žiro račun zadruge. Ravno tako vsa zbrana amortizacijska sredstva, ki so sedaj v skladu.

5. Obstajati morajo individualni poračuni za kritične obračune.

6. Zadruga bo vspostavila samostojno finančno računovodsko službo. S PP se naj opredeli terminski plan o prevzemu posameznih funkcij.

Vse to so zahteve PZP, v nasprotnem primeru pa bo potrebno poseči po drugih elementih, kateri pa ne bodo v korist ne PP in ne PZP.

Upravni odbor PZP

Pojasnila k poročilu upravnega odbora Perutninarske zadruge Ptuj delavskemu svetu Perutnine

Problematika, ki jo je iznesel član Upravnega odbora Perutninarske zadruge Ptuj na seji DS dne 2. 10. 1992 je stvar obravnave Odbora za kooperacijske odnose. O temah obravnavanih v poročilu DS teče redno razprava na sejah Odbora za kooperacijske odnose in se s tem v zvezi sprti sprejemajo odločitve, ki urejajo odnose med rejci in PP.

O tej problematiki, želimo bralcem povedati, da je nakazana problematika neprestano v obravnavi v naših strokovnih službah, ki jo usklajujemo z vsemi ostalimi soodvisnimi faktorji kot so: nabava surovin, repromateriala, predhodni proizvodni rezultati, zdravstveno stanje jat, možnosti plašmana in ne nazadnje stroški in prodajne cene.

Glede na to, da gre za strokovna vprašanja in za poslovne odločitve, ki ne sodijo v širšo javnost, je bil tudi ustanovljen omenjeni odbor, kjer bi se naj usklajevali ti zelo občutljivi odnosi med rejci piščancev in PP.

V okviru tega dajemo nekaj pojasnil, kaj se dogaja na področju proizvodnje, obračunov, plačilnih rokov, stroškovnika in združevanja amortizacij.

Ad 1)

Pod točko, ki obravnava nedoseganje proizvodnih rezultatov v prvih 7 mesecih letošnjega leta ugotavljamo, da niso nič slabši kot so bili v prejšnjem 5 let nazaj. Primerjavo lahko po posameznih elementih analiziramo na odboru za kooperacijske odnose. Ob tem moramo poudariti, da nismo v managementu niti najmanj zadovoljni z njimi, kar je razvidno tudi iz zapisnikov sestankov kolegija, kjer so teme za doseganje boljših rezultatov redno na dnevnem redu.

Breme slabih rezultatov pa moramo porazdeliti med nekatere faze proizvodnje in rejce, ki ne dosegajo poprečnih rezultatov predvidenih z normativi in kvarijo poprečje celoti. Izdelane so analize in na voljo so podatki za 5 let nazaj, kjer je natančno razvidno, kdo so tisti rejci, ki ne glede na splošno problematiko tudi v obdobjih najboljših rezultatov ne dosegajo opredeljenih normativov. Pripravljeni smo ta seznam tudi objaviti, če bo to potrebno. Glede na situacijo pa bi bilo najkoristnejše, da bi za uspešno poslovanje v fazi sanacije podjetja, ko prilagajamo proizvodnjo zoženim možnostim trženja, takšne rejce izločiti.

Da nismo enostranski dokazuje tudi to, da smo v obdobju 7 mesecev letošnjega leta naredili poračun za preveč porabljeno krmo, seveda samo za tiste rejce, ki niso po lastni krivdi imeli slabih rezultatov. Oceno so podale strokovne službe PE Brojlerji in OVA. Smatramo pa, da so ocene bile premalo strokovno podkrepjene z dejstvi, ki bi dale boljši strokovni pregled o vzrokih slabih rezultatov in opredelitev odgovornosti.

Vsled težke ekonomske situacije bo v okviru sanacijskega programa potrebno pogoje poslovanja zaostri in jasno opredeliti odgovornosti. To zahtevajo tudi zadružniki v svojem poročilu in se v PP z njimi popolnoma strinjamo. V ta namen smo imenovali v dve komisiji od katerih bo ena sprem-

ljala slabe rejce in opredeljevala vzroke in odgovornosti za slabe rezultate, druga bo kontrolirala repromaterial in surovine ob prehodu iz ene faze proizvodnje v drugo. V ta namen bomo tudi natančneje opredelili kriterije in strokovni pristop.

Zastavili bomo ustrežnejše kriterije količinske in kakovostne primopredaje med fazami proizvodnje in do rejcev ter strogo spremljali zoohigijske pogoje, epizootologijo, tehnologijo v lastni proizvodnji in v hlevih pri rejcih. Odgovornost bo zastavljena na osnovi medsebojnih pogodb med proizvajalcem repromateriala predhodne faze in med koristnikom v naslednji proizvodni fazi.

Velike spremembe pričakujemo od finančnih obračunov, kjer bodo vnešeni vsi ti elementi. V teh pogodbah bodo boljše opredeljeni tudi pogoji predaje končnega proizvoda, kar bo doprineslo k čistejšim in bolj poštenim odnosom med zadružniki in Perutnini.

V odgovoru na omenjene vzroke nezadovoljstva zadružnikov na ugotovitve SDK in publiciteto v zvezi s tem, se ne bi želeli podrobneje opredeljevati. Vendar pa je treba reči, da se krma v slučaju manjka poračunava kooperantom po lastni ceni ali celo izpod nje, ki pa je nižja od tržne cene tudi od 40 do 60 %. Smatramo, da je bila kontrola SDK opravljena korektno in nepristransko, pa tudi pisanje novinarjev, sicer brez dlake na jeziku, je bilo objektivno kot se to spodobi v demokratičnih družbah.

Ad 2)

Roki plačil za storitve kooperantov se prilagajajo likvidnostni situaciji podjetja. Nered v plačilnem prometu v naši državi, težave s plačilnimi roki in tečajem na Hrvaškem, zaostajanjem plačil izvoznih stimulacij itd., pogojujejo plačilno sposobnost podjetja.

Iz tega sledi, da ni realno pričakovati, da bo kdorkoli iz splošne situacije izvzet. Potrebno je tudi širše oceniti situacijo in primerjalno pogledati

kako tečejo plačila na ostalih področjih agroživilskega kompleksa, kot so: vinogradništvo, ostala rastlinska proizvodnja in prodaja velike živine.

Tudi navedeni podatek o zaostajanju plačil združnikom v njihovem poročilu ni ravno realno postavljen. V glavnem se še zmeraj, kljub vsem naštetim težavam, držimo 15-dnevnega roka plačila z morebitnim izjemnim odstopanjem, ki ta čas podaljša v poprečju do 20 dni, kar je v dani situaciji brez dvoma sprejemljivo. Vendar razmišljamo o 30-dnevnem roku izplačil, enako kot pritekajo plačila za naše prodano blago.

Ad 3)

Stroškovnik menjujemo v odvisnosti od porasta stroškov za posamezno obdobje in porasta dosežene poprečne cene za kg mesa. Na redni seji odbora smo priznali povečanje stroškov in dvignili konverzijo. Pri tem smo ugotavljali, da je dejanska porast cen minimalna in da se je poprečna prodajna cena piščančjega mesa v predhodnem obdobju, glede na strukturo prodaje, prej znižala kot zvišala.

S tabelo, ki jo objavljamo, želimo prikazati, da rejci v razmerju do doseženih prodajnih cen v zadnjem letu celo več zaslužijo kot v prejšnjih letih, ko je bila situacija glede na možnosti trženja mnogo boljša.

Zaslužek kooperantov v primerjavi z doseženimi cenami za kg mesa

Leto	Poprečni letni zaslužek po kg	Poprečna neto prod. cena perutninskega mesa	Delež zaslužka v neto prodaj. ceni per. mesa v %
1984	7,51	—	—
1985	12,96	345,57	3,75
1986	24,26	615,49	3,94
1987	52,26	1.260,83	4,14
1988	129,99	3.898,41	3,33
1989	1.305,85	54.778,00	2,38
1990	0,91	24,08	3,78
1991	2,81	56,10	5,01
I.-III. 1992	6,34	121,94	5,27
April 1992	8,52	114,55	7,44
Maj 1992	8,00	158,68	5,04
Junij 1992	8,16	133,82	6,10
Jul.-avg. 1992	7,38	133,92	5,51
I.-VIII. 1992	7,37	130,79	5,63

Vrednosti poprečnega letnega zaslužka in neto PC perutninskega mesa od leta 1984 do 1989 so prikazane v starih dinarjih, nato v din, od leta 1991 v SIT.

Iz tabele je razvidno, da se delež zaslužka kooperantov napram doseženim poprečnim neto prodajnim cenam iz obdobja v obdobje celo dviga. Razlog za to je velik delež izvoza in zmanjšanje domače prodaje.

Tudi v svetu je znano, da je delež zaslužka kooperanta do 5 % od poprečne neto prodajne cene perutninskega mesa.

Nadalje želimo vse delavce in kooperante seznaniti s primerjavo porasta zaslužka kooperantov v primerjavi s poprečnim mesečnim OD delavcev po letih in mesecih v letu 1992.

Iz naslednje tabele je razvidno, da se je od leta 1988 do IX. 1992 zaslužek kooperantov povečal z indeksom 57,928, medtem ko so se plače delavcev v enakem obdobju povečale z indeksom 31,082. Razlika je očitna in kaže na dejstvo, da je standard delavcev realno padal hitreje od zaslužka kooperantov.

Poprečni zaslužek kooperantov in poprečni mesečni neto OD na delavca

Leto	Letni poprečni zaslužek po kg	Bazni indeks – osnova 1988	Poprečni mesečni neto OD	Bazni indeks – osnova 1988
1988	129,99	—	774.756	—
1989	1.305,85	1,005	12.495.850	1,613
1990	0,91	7,001	5.956	7,687
1991	2,81	21,617	12.066	15,573
Januar 1992	5,37	41,311	17.453	22,528
Februar 1992	5,11	39,311	16.642	21,480
Marec 1992	5,39	41,465	22.752	29,336
April 1992	8,52	65,544	25.511	32,928
Maj 1992	8,00	61,543	27.173	35,073
Junij 1992	8,16	62,774	28.096	36,265
Julij 1992	7,33	56,389	31.264	40,353
Avrgust 1992	7,44	57,235	30.515	39,386
September 1992	9,10	70,005	30.674	39,592
I.-IX. 1992	7,53	57,928	24.081	31,082

Iz obeh tabelaričnih prikazov je očitno, da v nobenem primeru rejci kooperantje niso prikrajšani ampak celo v prednosti.

Primerjati stroškovnik z drugimi perutninarji pa je nesmiselno, ker je v obračun vpletenih toliko drugih faktorjev, ki so neprimerljivi in jih niti dobro ne poznamo.

Ad 4)

V zvezi s problemom amortizacije je potrebno pojasniti, da ima tudi podjetje v obračunu predvideno okrog 300.000.000 sredstev letno za amortizacijo. Od tega je namensko koriščenje le v višini cca 10 %, vse ostalo porabimo kot obratna sredstva za reprodukcijo v proizvodnem procesu, če hočemo preživeti. Združena sredstva neizplačane amortizacije so poimensko vodena za vse kooperante in obrestovana po dogovorjeni obresti meri. Glede na težko likvidnostno situacijo je možna tudi varianta, da se združevanje amortizacijskih sredstev v prihodnje ukine in se obračuna le del, ki se izplača. V vsakem primeru bodo pri aktiviranju zadruga ta sredstva prenešana na žiro račun zadruga, za ustrežni delež pa bodo znižana preostala obratna sredstva, ki so ta hip organizirana za financiranje proizvodnega procesa v zadrugi.

Ob vsem navedenem pa se moramo zavdati, da s pretnjami in imperativnimi zahtevki problemov ne bomo premaknili na boljše, marveč je potrebno dialog postaviti na argumentirane osnove in z boljšimi rezultati skupno doprinesti k boljšemu poslovnemu rezultatu. Dejstvo je, da lahko delimo le tisto, kar skupno pridelamo.

Strokovne službe

KAJENJE ŠKODI

Zdravstveni svet Republike Slovenije na Ministrstvu za zdravstvo, družino in socialno varstvo je na minuli seji (v sredo 2. septembra) namenil veliko pozornost izvajanju ministra dr. Božidarja Voljčca, v katerem je z mnogimi zaskrbljivimi podatki o škodljivosti kajenja vpeljal nastajajoči prvi slovenski zakon o kajenju. Zdaj je urejen predlog za njegovo izdajo s tezami in nosi naslov Zakon o omejevanju porabe tobačnih izdelkov. Zdravstveni svet je zakon podprl.

Ne le to. Vedoč, da kajenja in njegovih škodljivih posledic ne bo mogoče zmanjšati le z moderno zakonodajo (predlagatelj je sledil zgledom razvitih evropskih držav), temveč je za njeno izvajanje potrebna ustrezna družbena klima, je Zdravstveni svet pospremil nastajajoči zakon s posebno zahtevo: slovensko zdravništvo naj do zadnjega spoštuje tisto, kar že spoštuje velika večina zdravnikov pri nas: ne bodo kadili v navzočnosti pacientov. Hkrati je Zdravstveni svet sklenil zaprositi Slovensko zdravniško društvo in Zdravniško zbornico, naj pripravita ustrezen plan, do katerega leta naj bi vsi zdravniki, vključeni v obe združenji pri nas, prenehali kaditi.

Zdajšnja "podedovana" zakonodaja o kajenju v Sloveniji je pomanjkljiva in so nekadilci še vedno izpostavljeni samovolji kadilcev. Kajenje na delovnem mestu v določeni meri omejuje le zakon o varstvu pri delu, ki zavezuje delodajalce, da določijo prostore, v katerih kajenje ni dovoljeno, ne daje pa nikakršne možnosti nekadilcem, da zavrnejo delo v zakajenih prostorih. Zakon o zdravstveni neoporečnosti živil in predmetov splošne rabe, ki se pri nas še uporablja, sicer prepoveduje reklamiranje tobačnih izdelkov v sredstvih javnega obveščanja, toda kršitve te prepovedi so tako pogoste, da je mogoče te določbe jemati za ohlapne in neučinkovite.

Novi zakon, ki gre v teh dneh na vlado in nato v skupščino, zavezuje ureja omejevanje kajenja v javnih prostorih in na delovnih mestih, omejuje prodajo tobačnih izdelkov (možno le osebam, starejšim od šestnajst let), določa zmanjšanje vsebnosti škodljivih sestavin v teh izdelkih in ureja prepoved reklamiranja tobaka. Kadilci ne bodo mogli spregledati opozorila na cigaretnih zavojčkih, da kajenje škodi zdravju, in navedbe o vsebnosti škodljivih sestavin. Zakon predvideva poseben

način financiranja aktivnosti za omejevanje kajenja; v drobnoprodajno ceno tobačnih izdelkov naj bi vključili "tobačni tolar", in zbrani denar uporabljali strogo namensko.

Pri nas se kajenje zaskrbljivo širi zlasti med mladimi, ki so zaradi sugestibilnosti do razvad odraslih najuspešnejša tarča razkošnih tobačnih reklam. Med 14. in 17. letom kadi vsak četrti, med 25. in 40. vsak drugi, po 40. letu vsak peti in komaj po 70. letu vsak deseti.

Do leta 1995 naj bi imeli tudi v državi Sloveniji najmanj 80 odstotkov nekadilcev in naj bi za polovico zmanjšali porabo tobačnih izdelkov. Tako nalogo je zastavil Evropi leta 1987 Regionalni evropski komite Svetovne zdravstvene organizacije v programu "Evropa brez kajenja" (Smoke free Europe) in mu sledijo kajpak vse njene razvite države. Če bo Slovencem uspelo toliko zmanjšati kajenje že v tem obdobju, bomo za zgled lahko služili tudi drugim, saj imamo za organizirano akcijo na razpolago dosti manj časa.

V Evropi se največ kadi in zato se Evropi zelo mudi pri zmanjševanju škodljivih posledic. Po direktivi Sveta evropske skupnosti, na primer, bi morali že do konca tega leta tudi v naših cigaretah zmanjšati vsebnost nikotina in katrana. Spričo začetne faze, v kateri je zdaj zakon o tem, in kljub prepričanju, da bodo poslanci prisluhnili podatkom o škodljivih posledicah tobaka in zakon podprli ter omogočili čimprejšnjo uveljavitev, zmanjšanja vsebnosti katrana in nikotina v naših cigaretah, letos še ni pričakovati. Možno pa je to v naslednjem letu, kakor tudi zmanjšanje števila kadilcev in drugo, k čemur naj bi pripomogel zakon o omejevanju kajenja in porabe tobačnih izdelkov.

Iz Informativnega biltena
Ministrstva za zdravstvo,
družino in socialno varstvo

Krvodajalci

naša naslednja organizirana krvodajalska akcija
bo v četrtek 12. novembra

Nabava premoga na kredit

Zaposleni v Perutnini, naši upokojenci in kooperanti lahko v prihodnje kupite premog v naši poslovalnici Minoritski trg 5 na desetmesečni kredit.

Kreditni pogoji: nabavljeni premog plačate v 10 zaporednih obrokih po R+12 procentni stopnji. Interesenti se naročite pri Marici Pešec v Direkciji ali po telefonu 772-511 interno 260.